

С. В. Карпіна, магістрант
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»
(науковий керівник: Самохвал С. П., ст.викладач)

ПОРЯДОК СПИСАННЯ БЕЗНАДІЙНОЇ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

У зв'язку зі становленням і розвитком ринкових відносин в українській економіці, появою різних форм власності, інтеграції вітчизняних організацій у світову систему господарювання національна система бухгалтерського обліку піддалася значним змінам, які торкнулися також порядку резервування. У сучасних умовах система бухгалтерського обліку повинна не тільки вирішувати завдання достовірної констатації різноманітних господарських фактів, але також створювати надійну інформаційну основу для вирішення завдань планування, прогнозування, бюджетування, інвестування, що неможливе без використання повного спектру інструментів і методів обліку, важливе місце серед яких займає резервування.

Крім того, необхідне управління заборгованістю і посилення ролі фінансової бухгалтерії, яка при численних неплатежах і складності розрахунків з покупцями і замовниками повинна давати висновок про фінансовий стан (платоспроможність, доходність) підприємства.

У зв'язку з цим особливої уваги потребує порядок списання простроченої дебіторської заборгованості, оскільки існує прямий взаємозв'язок між списанням такої заборгованості із формуванням бази оподаткування податком на прибуток. Правильне і своєчасне списання дебіторської заборгованості відіграє важливу роль при формуванні фінансових результатів діяльності організації.

Безнадійна дебіторська заборгованість по зобов'язаннях списується у разі, якщо строк позовної давності за цими зобов'язаннями минув. Відповідно до ст. 257 Цивільного кодексу України строк позовної давності — це строк, у межах якого кредитор може звернутися до суду з вимогою про стягнення заборгованості з боржника [1]. Загальна позовна давність за зобов'язаннями становить три роки.

Рішення про створення резерву сумнівних боргів повинно готуватись комісією підприємства за участю керівників юридичної, бухгалтерської, збутової служб та затверджуватись керівником

підприємства. Вважаємо, що в рішенні про створення резерву сумнівних боргів комісія повинна відображати наступні відомості: дату та причину виникнення заборгованості, строк її погашення (векселів, застав, договорів страхування), дату подання позовної заяви до суду (арбітражного суду) про стягнення заборгованості з покупця (замовника), номер та дату платіжного доручення про перерахування мита.

Резерви сумнівних боргів дозволяється створювати тільки за результатами інвентаризації дебіторської заборгованості в кінці року, в той час як сумнівні борги виникають в ході торгових операцій протягом року. Існують наукові думки, що необхідно нараховувати резерв протягом всього облікового періоду. На нашу думку, розрахувати резерв сумнівних боргів доцільно перед складанням звітності, а використовуватися він буде протягом звітного року при потребі або безпосередньо перед складанням звітності.

У бухгалтерському обліку безнадійна дебіторська заборгованість списується за рахунок резервів сумнівних боргів. Списання сумнівної заборгованості відображається за дебетом рахунку 38 «Резерв сумнівних боргів» та кредитом рахунку, на якому обліковується дебіторська заборгованість. Якщо суми нарахованих резервів сумнівних боргів недостатньо для списання безнадійної заборгованості, то решту суми списують на витрати на дебет субрахунку 944 «Сумнівні та безнадійні борги» рахунку 94 «Інші витрати операційної діяльності».

Списання боргу на збиток внаслідок неплатоспроможності боржника не є анулюванням заборгованості. Ця заборгованість продовжує відображатись на позабалансовому рахунку 07 «Списані активи» за субрахунком 071 «Списана дебіторська заборгованість» з метою контролю за можливістю стягнення у випадку зміни майнового стану боржника. Термін, на який заборгованість повинна обліковуватись на позабалансовому рахунку, встановлюють деякі практики в три, деякі — в п'ять років з моменту списання. На нашу думку, зазначений термін повинен обиратися підприємством самостійно, але не менше трьох років з моменту списання заборгованості з балансу.

Щодо податкового обліку, то тут найчастіше виникають запитання про збільшення валових витрат від списання безнадійної заборгованості та коригування податкового кредиту з ПДВ. Відповідно до пп. 5.2.8 ст. 5 Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств», у якому відмічено, що безнадійна дебіторська включається до складу валових витрат у разі, якщо кре-

дитором вжито відповідні заходи (проведено претензійно-позовну роботу передбачену пп. 12.1.1 цього ж закону) щодо стягнення таких боргів, але вони не привели до позитивного наслідку.

Пунктом 4.5 ст. 4 Закону України «Про податок на додану вартість» передбачається, що при збільшенні валових витрат у разі визнання боргу безнадійним платники ПДВ не проводять коригування зобов'язань.

Список використаних джерел

1. Цивільний Кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-IV.

2. Бухгалтерський фінансовий облік: Підручник для студентів спеціальності «Облік і аудит» вищих навчальних закладів / За ред. проф. Бутинця Ф. Ф. — 5-те вид., доп. і перероб. — Житомир: ПП «Рута», 2003. — 726 с.

3. *Канцедал Н. А.* Про методику визначення величини резерву сумнівних боргів // Економіка АПК. — 2003. — № 8. — С. 120—123.

Л. В. Кириленко, магістрант
ДВНЗ «Київський національний економічний
університет імені Вадима Гетьмана»
(науковий керівник: Ковач С. І.,
канд. екон. наук, доцент)

ОБЛІК РОЗРАХУНКІВ ЗА ФІКСОВАНИМ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИМ ПОДАТКОМ

Механізм справляння фіксованого сільськогосподарського податку, що сплачується сільськогосподарськими товаро-виробниками у грошовій формі, визначає Закон України «Про фіксований сільськогосподарський податок». Фіксований сільськогосподарський податок (далі — ФСП) — це податок, який не змінюється протягом визначеного цим Законом терміну і справляється з одиниці земельної площі. [1]

Фіксований сільськогосподарський податок сплачується в рахунок таких податків і зборів (обов'язкових платежів): податку на прибуток підприємств; плати (податку) за землю; комунального податку; збору за геологорозвідувальні роботи, виконані за рахунок державного бюджету; плати за придбання торгового па-